

Uitvoeringsprogramma

Cultuurvisie 2025 - 2028

Gemeente Ede

Colofon:

Gemeente Ede

Opgesteld door de Vakgroep Maatschappelijke Voorzieningen

Mei 2025

Voorblad: Kunstwerk 'Dansend licht' van Noelle Sneijders.

Te zien tijdens de 3e editie van Festival Woest & Bijster

Disclaimer tekst

Bij het samenstellen is de grootst mogelijke zorgvuldigheid nagestreefd. Toch kan de informatie in deze uitgave niet juist of onvolledig zijn. De gemeente Ede is hiervoor niet aansprakelijk.

Copyright

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen, in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën of enig ander.

Inhoud

Van Visie naar Actie: het Uitvoeringsprogramma 2025 - 2028	4
1. Algemeen	7
2. Vestigingsklimaat	11
3. Makersklimaat	15
4. Cultuurparticipatie	19
5. Cultuureducatie	23
6. Planning en financiën	27

Van Visie naar Actie: het Uitvoeringsprogramma 2025 - 2028

Inleiding

Welkom bij het Uitvoeringsprogramma behorende bij de Cultuurvisie van de gemeente Ede. Het Uitvoeringsprogramma laat de concrete doelstellingen, acties en planning van de Cultuurvisie zien. Dit programma is samengesteld met inbreng van onze culturele partners, instellingen, ondernemers en de gemeenteraad van de gemeente Ede.

Na de vaststelling van de Cultuurvisie door de gemeenteraad van Ede hebben we twee sessies georganiseerd, waarin het culturele veld van de gemeente Ede was uitgenodigd aan te geven welke acties zij wenselijk vinden voor de uitvoering van de Cultuurvisie. Op 10 december 2024 hebben we in werksessies bij het culturele veld opgehaald welke acties zij nodig achten om de Cultuurvisie te realiseren. In de daarop volgende bijeenkomst van 18 januari jl. heeft het culturele veld de acties geprioriteerd op mate van belangrijkheid. Deze inbreng hebben we in het Uitvoeringsprogramma verwerkt. Daarnaast heeft afstemming plaats gevonden met culturele partijen als CultuurForum, de Cultuurmakelaar en Cultura Erfgoed.

(fotograaf Studio Savan)

In dit Uitvoeringsprogramma benoemen we de acties die uitgevoerd gaan worden om de opgaven uit de Cultuurvisie te realiseren. De acties beschrijven we per pijler, waarbij we ons realiseren dat er vanuit de acties raakvlakken kunnen zijn met andere pijlers. Ook beschrijven we een deel wat we 'Algemeen' noemen. Hier leest u acties die over de pijlers heen gaan: het zijn bijvoorbeeld acties die de door het culturele veld gewenste zichtbaarheid en professionalisering betreffen.

In het hoofdstuk Planning en Financiën leest u wanneer we in de periode 2025 - 2028 de verschillende acties zullen uitvoeren. In meerdere gevallen werken we daarbij samen met culturele instellingen, partners en ondernemers.

Cultuurvisie

In de Cultuurvisie leggen we uit waarom we cultuur belangrijk vinden en wat we verstaan onder de vier pijlers. Cultuur maakt de gemeente Ede aantrekkelijk voor zowel onze inwoners als bezoekers. Het biedt mogelijkheden voor creatieve groei en professionaliteit. Cultuur verbindt mensen met elkaar en versterkt de identiteit van onze wijken. Het zorgt voor plezier, inspiratie, emotie en het biedt leermogelijkheden.

We gaan ons richten op cultuur die bijdraagt aan het **vestigingsklimaat** van de gemeente Ede, cultuur die het **makersklimaat** versterkt, cultuur die **cultuurparticipatie** stimuleert en cultuur die de ontwikkeling van **cultuureducatie** verder helpt. Dit zijn de vier pijlers van onze Cultuurvisie.

We hebben in de Cultuurvisie voor een vijftal aandachtsgebieden gekozen. Dat zijn:

- Het versterken van de regionale samenwerking.
- Het versterken van de samenwerking met andere disciplines binnen onze gemeentelijke organisatie.

- Het inzetten op diversiteit en inclusie.
- Het herijken van de subsidieregeling en het accounthouderschap van de culturele instellingen.
- Het inzetten op versteviging van de communicatie met en tussen het culturele veld.

Bij de behandeling van de Cultuurvisie heeft de gemeenteraad met een amendement nog het volgende aandachtspunt toegevoegd:

"Bestendigen van de intensieve samenwerking met de gevestigde lokale cultuurpijlers, zoals musea (bij elkaar gebracht in het Museum Overleg Ede - MOE) en (cultuurhistorische) verenigingen en stichtingen, monumenten(eigenaars) en (immaterieel) erfgoed, zoals de 'Buurt Ede Veldhuizen' en dit te verwerken in het Uitvoeringsprogramma."

Tevens heeft de gemeenteraad in diezelfde vergadering via een amendement het volgende meegegeven:

"Bij de uitwerking van de Cultuurvisie de volgende aandachtspunten te hanteren om de

lokale initiatieven blijvend onder de aandacht te hebben:

- a. Creëren van toekomstbestendig perspectief voor kleine culturele verenigingen zoals koren en muziekverenigingen.
- b. Inzetten op ondersteuning van kleinschalige particuliere culturele initiatieven.
- c. Verkennen van mogelijkheden voor meerjarige subsidies voor kleinschalige lokale initiatieven.
- d. Actief ophalen van de cultuurbehoefte in dorpen en het aanbod daarop afstemmen.
- e. Stimuleren van het 'makersklimaat' door te ondersteunen in de vraag naar betaalbare en toegankelijke atelierruimtes.
- f. Heldere afspraken maken, onder andere met het CultuurForum Ede, over het gewenste basisniveau van voorzieningen op cultureel gebied.
- g. Continueren van het erfgoedbeleid en 'Het verhaal van Ede' binnen het basisniveau van culturele voorzieningen."

Tenslotte

We vinden het belangrijk de koppeling tussen de Cultuurvisie en daarmee het Uitvoeringsprogramma en de Omgevingsvisie van de gemeente Ede te benoemen. Beide visies dragen bij aan de ontwikkeling en het welzijn van de gemeente en onze inwoners:

- De Omgevingsvisie richt zich op het creëren van een prettige en gezonde leefomgeving, waarbij cultuur een
- belangrijke rol speelt in het versterken van de identiteit en herkenbaarheid van de gemeente. De Cultuurvisie ondersteunt dit door te laten zien hoe cultuur bijdraagt aan de aantrekkelijkheid en het vestigingsklimaat van Ede.
- Beide visies erkennen het belang van een gezonde en sociale leefomgeving. De Cultuurvisie bevordert cultuurparticipatie

en verbinding tussen inwoners, wat bijdraagt aan sociale cohesie en welzijn. Dit sluit aan bij de doelstellingen van de Omgevingsvisie om een gezonde leefomgeving te creëren met ruimte voor ontmoeting en recreatie.

- Beide visies zien economische ontwikkeling als een belangrijk thema. De Omgevingsvisie richt zich op het ondersteunen van lokale bedrijven en het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. De Cultuurvisie draagt hieraan bij door het stimuleren van het makersklimaat en het ondersteunen van culturele ondernemers en instellingen.

In de uitvoering van een aantal acties uit het Uitvoeringsprogramma zullen we daarom nadrukkelijk de koppeling zoeken met de uitvoering van de Omgevingsvisie in de gebiedsgerichte programma's.

De in 2024 door de gemeenteraad vastgestelde Cultuurvisie loopt tot 2040. Een tijd waarin

veel kan gebeuren wat we nu nog niet kunnen voorzien. Te midden van alle maatschappelijke en economische ontwikkelingen die nu en in de toekomst op het culturele veld afkomen, biedt de visie een stip op de horizon waar we naar toe werken. Dat zal op het ene moment sneller gaan dan op het andere moment. Het Uitvoeringsprogramma stellen we daarom nu op voor de periode van 2025 tot en met 2028. Dit biedt ons de mogelijkheid om op basis van voortschrijdend inzicht te monitoren, te evalueren en waar nodig bij te sturen en nieuwe ontwikkelingen mee te nemen. In aanloop naar 2028 zullen we opnieuw, mede in samenspraak met het culturele veld en de gemeenteraad, bepalen wat nodig is ter realisatie van de doelstellingen uit de Cultuurvisie.

Tot slot vinden we het belangrijk om te benadrukken dat we in dit Uitvoeringsprogramma zo goed mogelijk recht hebben gedaan aan alle waardevolle inbreng vanuit het culturele veld. Heb je een idee of initiatief dat bijdraagt aan de culturele ontwikkeling van de gemeente Ede? We moedigen dat van harte aan! Je staat er niet alleen voor: in de gemeente Ede is een breed netwerk van samenwerkingspartners actief (van culturele instellingen, de Cultuurmakelaar, maatschappelijke organisaties tot ondernemers en de gemeente) die graag met je meedenken en samenwerken om plannen tot leven te brengen. Samen maken we cultuur mogelijk!

Disclaimer Uitvoeringsprogramma Cultuur 2025-2028 – Gemeente Ede

Het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2025-2028 is met zorg opgesteld en beschrijft de doelstellingen en de acties die de gemeente Ede wil uitvoeren op het gebied van cultuur in de komende jaren. Ondanks de zorgvuldigheid bij het opstellen van dit programma, kunnen er veranderingen optreden door bijvoorbeeld aanpassingen in beleid, wijzigingen in het budget of nieuwe maatschappelijke en economische ontwikkelingen.

De gemeente Ede kan niet garanderen dat alle acties uit dit Uitvoeringsprogramma precies zoals beschreven of binnen de geplande termijn uitgevoerd zullen worden. Dit Uitvoeringsprogramma dient als richtlijn en kan op enig moment actualisatie nodig hebben. Wij zullen daar de gemeenteraad van de gemeente Ede binnen de begrotingscyclus van op de hoogte houden.

1. Algemeen

Naast de doelstellingen en acties die we onder de vier pijlers van de Cultuurvisie benoemen, beschrijven we in dit hoofdstuk 'Algemeen' de doelstellingen en acties die de vier pijlers overstijgen. Deze zijn nodig om 'de basis op orde te krijgen'.

Zo zorgen we er met elkaar voor dat de randvoorwaarden voor een sterke culturele sector in de gemeente Ede aanwezig zijn. Deze doelstellingen en acties zijn enerzijds acties die het culturele veld ons heeft

meegegeven. Anderzijds zijn het acties die we zelf nodig vinden om de doelstellingen in de Cultuurvisie te kunnen realiseren. De acties zijn meer algemeen van aard en daardoor niet aan één specifieke pijler te verbinden.

Doelstelling 1.1:

Zichtbaar en vindbaar maken van het culturele aanbod voor onze inwoners en bezoekers en voor onze cultuuraanbieders

Tijdens de sessies met het culturele veld is duidelijk aangegeven dat er een brede wens is om het aanbod van onze kunstenaars en cultuuraanbieders beter zichtbaar en vindbaar te maken voor zowel onze inwoners als bezoekers. Ook gaf het culturele veld aan dat ze elkaar en elkaars aanbod beter en makkelijker willen vinden.

Acties:

1.1.1 We ontwikkelen een communicatiestrategie en voeren deze uit. De communicatiestrategie is gericht op:

De inwoners en bezoekers:

Het zichtbaar maken van het culturele aanbod. Het culturele veld gaf bijvoorbeeld als suggesties mee:

- een cultuurbrochure of activiteitenboekje voor alle inwoners;
- het gebruiken van de kiosk op de markt in Ede Centrum voor het zichtbaar maken van aanbod;
- een platform om tijdelijke tentoonstellingen in lokale musea te promoten.

Daarnaast zullen we samen met bijvoorbeeld Ede Marketing bespreken hoe we de Kunsten van Ede kunnen promoten. Deze acties nemen we op in de werkafspraken met Ede Marketing. Ook zullen we onderzoeken wat de mogelijkheden zijn met de introductie van de Stadspas in 2026.

Het culturele veld:

Het zichtbaar maken van de 'collega's'. Wie doet wat?

De gemeenteraad:

Informereren over belangrijkste ontwikkelingen.

Deze communicatiestrategie ontwikkelen we in samenwerking met betrokken culturele partners, instellingen en ondernemers. Daarbij werken we samen met de afdeling Communicatie (gemeente Ede), Ede Marketing, de Cultuurmakelaar en met de lokale media.

We voeren deze communicatiestrategie vervolgens uit, gedurende de periode van dit Uitvoeringsprogramma.

-
- 1.1.2 We gebruiken actief de openbare ruimte om de culturele sector zichtbaar te maken.
-
- 1.1.3 Met behulp van de samenwerking en input uit het culturele veld, de Cultuurmakelaar en Ede Marketing onderzoeken we de mogelijkheden voor een online platform zoals 'Bezoek Ede' en 'Kunsten van Ede'.
- Dit doen we:
- voor het zichtbaar maken van culturele activiteiten;
 - voor het promoten van exposities, voorstellingen, optredens, festivals etc.;
 - ten behoeve van kennisdeling rond bijvoorbeeld cultureel ondernemerschap en subsidies.
- Ook gaan we kijken hoe we 'Omroep Ede' en 'Buurt Ede en Veldhuizen' een platformfunctie kunnen laten vervullen voor een culturele agenda en onderzoeken we de mogelijkheden om te gaan samenwerken. Ook denken we over aansluiting op de Sociale Kaart Ede.
- Het resultaat van deze actie is een gezamenlijk gedragen online platform waar de genoemde informatie te vinden is.
-

Doelstelling 1.2:

Bijdragen aan de verdere professionalisering van cultuuraanbieders in gemeente Ede

In de sessies met het culturele veld werden veel acties genoemd die bijdragen aan de verdere professionalisering van de cultuuraanbieders in de gemeente Ede.

Acties:

-
- 1.2.1 Kennisdeling: het organiseren van sessies waarin informatie delen en ontmoeting centraal staan. Denk aan kennissessies over de ontwikkelingen binnen de culturele sector of ontwikkelingen die effect hebben op de culturele sector. Ook kunnen we denken aan kennissessies over subsidies en fondsenwerving of over marketing (hoe de doelgroep te bepalen en te bereiken).
- Deze sessies kan de gemeente Ede organiseren, maar hierin zien we ook een rol voor partijen als het Cultuurforum en de Cultuurmakelaar.
-
- 1.2.2 Versterken van het ondernemerschap bij kunstenaars en cultuuraanbieders: we bieden in samenwerking met het culturele veld workshops 'de ondernemende cultuuraanbieder' aan.
-
- 1.2.3 Onze culturele organisaties werken veel met vrijwilligers. Vrijwilligers zijn belangrijk. Het culturele veld heeft gevraagd naar bijeenkomsten over vrijwilligerswerk in kleine organisaties: hoe kun je vrijwilligers boeien en binden? Daarnaast willen we samen met het culturele veld kijken of er behoefte is aan trainingen en cursussen voor vrijwilligers, misschien als onderdeel van re-integratieprogramma's. Ook onderzoeken we of er mogelijkheden zijn voor een leerplein voor bestuurders van culturele organisaties, naar aanleiding van de wens van het culturele veld. Verder willen we ervoor zorgen dat de gewenste informatie beschikbaar is via bijvoorbeeld de Cultuurmakelaar en de Kunsten van Ede.
-

Doelstelling 1.3:**Herijken van het subsidiebeleid**

Met het vaststellen van de Cultuurvisie is behoefte aan een daarbij passend subsidiebeleid. Een subsidiebeleid dat bijdraagt aan de ambitie en de opgaven van de Cultuurvisie én dat toekomstperspectief biedt voor de culturele sector in gemeente Ede.

Acties:

-
- 1.3.1 We willen toewerken naar een subsidieregeling cultuur die toegankelijk is voor iedereen. Een regeling die een bijdrage levert aan een vitale, culturele sector met cultureel aanbod dat toegankelijk is voor iedereen. Om dat te bereiken analyseren we in eerste instantie welke mensen en organisaties er cultuursubsidies aanvragen en welk effect de gehonoreerde projecten hebben. We kijken welke doelgroepen we met het bestaande aanbod wel en nog niet bereiken en waarom wel of niet. Dit is belangrijk, onder andere met het oog op recreatieve doeleinden (vrijtijdsbesteding voor onze inwoners).
-
- 1.3.2 Op basis van bovenstaande inventarisatie zetten we de bestaande subsidieregeling om in een nieuwe subsidieregeling. Deze subsidieregeling sluit aan op de ambitie en de opgaven uit de Cultuurvisie. Deze zal ondersteunend zijn aan de invulling van de doelstellingen van dit Uitvoeringsprogramma. Bij de uitvoering van deze actie zullen we nadrukkelijk de input van het culturele veld gebruiken. Bijvoorbeeld: de wens om mogelijkheden te creëren voor gezamenlijke culturele initiatieven zodat men samen kan werken en kennis kan delen in het creëren van aanbod voor jongeren.
-
- 1.3.3 We maken duidelijke en begrijpelijke documenten die de subsidieregeling en de wijze van aanvragen uitleggen. We leggen ook uit welke subsidies er voor wie zijn en met welke voorwaarden. Deze documenten delen we op de gemeentelijke website, op de website van de Cultuurmakelaar, via nieuwsbrieven en via persberichten. Tevens maken we duidelijk welke contactpersonen er zijn om vragen te beantwoorden.
-
- 1.3.4 We verkennen de mogelijkheden tot meerjarige subsidies en komen bij de gemeenteraad terug met een informerende memo.
-

Doelstelling 1.4:**Inzetten op verdere verbinding en samenwerking met het culturele veld in gemeente Ede**

We werken samen met het lokale culturele veld en met verschillende partners, zoals CultuurForum, Museum Overleg Ede (MOE) en cultuurhistorische verenigingen en stichtingen. Ook betrekken we eigenaren van monumenten en organisaties rond erfgoed, zoals het immateriële erfgoed van de 'Buurt Ede en Veldhuizen'. Deze opsomming is niet volledig; we staan open voor samenwerking met meer partijen. We zien dit als een essentiële voorwaarde om de Cultuurvisie goed ten uitvoer te brengen.

Acties:

-
- 1.4.1 We geven gevolg aan de motie M.02 D66 e.a. en formaliseren de rol van het CultuurForum
-
- 1.4.2 We continueren en versterken de huidige inzet van de Cultuurmakelaar. We zorgen ervoor dat de huidige activiteiten van de Cultuurmakelaar worden voortgezet, zoals bijvoorbeeld het verbinden van kunstenaars, culturele organisaties

en gemeenschappen. En het organiseren van kennissessies over subsidies en subsidiespreekuren.

Daarnaast werken we samen met de Cultuurmakelaar om de functie verder te ontwikkelen en waar nodig uit te breiden. Dit kan bijvoorbeeld door meer focus te leggen op het stimuleren van samenwerkingen en het verbeteren van het overzicht binnen de culturele sector.

-
- 1.4.3 Om de aansluiting bij het culturele veld te waarborgen, wordt bij relevante beleidsontwikkelingen en strategische vraagstukken, indien van toepassing, advies ingewonnen bij de Cultuurmakelaar en bij representatieve organisaties binnen het culturele veld. Dit zijn bijvoorbeeld CultuurForum, de Belangenvereniging Amateurkunst (BAK), de Edese Federatie van Zang- en Oratoriumverenigingen (EFZO), het Museum Overleg Ede (MOE) en andere culturele koepels, verenigingen en stichtingen.
- Dit advies wordt meegenomen in de afwegingen, maar is adviserend van aard en wordt niet standaard bij iedere afzonderlijke casus gevraagd. Op deze manier behouden we ruimte voor maatwerk en efficiëntie, terwijl we tegelijkertijd zorgen voor een goede verbinding met het veld.
-

Doelstelling 1.5:

Team Cultuur werkt nauwer samen met Erfgoed en Archief en we ondersteunen het continueren van het erfgoedbeleid

De koppeling tussen Cultuur, Erfgoed (hiermee bedoelen we de discipline Erfgoed binnen de gemeente Ede) en het Archief is belangrijk. Ons erfgoed geeft dorpen en wijken in Ede betekenis. Het vertelt waar mensen vandaan komen, wat ze hebben meegemaakt en hoe plekken zijn veranderd. Deze verhalen helpen bij de ontwikkeling van de omgeving, gebaseerd op wat er al is. Materieel en immaterieel erfgoed zijn belangrijk voor de cultuur van Ede. We delen deze verhalen en het culturele bewustzijn met inwoners, leerlingen en bezoekers, zodat we ze kunnen behouden en nieuwe betekenis kunnen geven.

Acties:

-
- 1.5.1 Samen met de gemeentelijke collega's van Erfgoed en Archief werken we aan het documenteren, bewaren en delen van deze culturele identiteit door het ondersteunen van erfgoed activiteiten. We denken aan tentoonstellingen, educatieve workshops, lezingen en presentaties, evenementen.
-
- 1.5.2 In samenwerking met de collega's van Erfgoed, de musea en erfgoedinstellingen brengen we door middel van cultuureducatie rondom scholen 'Het Verhaal van Ede verder', zodanig dat onder andere alle kinderen in de gemeente Ede kennis kunnen nemen van de culturele identiteit van Ede.
-
- 1.5.3 We verzamelen informatie over immaterieel erfgoed in gemeente Ede. Zo kunnen we de kennis en diversiteit, die belangrijk zijn voor de cultuur van alle kernen, buurten en wijken van gemeente Ede, delen en zichtbaar maken.
-

2. Vestigingsklimaat

Cultuur draagt bij aan een prettige leefomgeving voor onze inwoners, aan een aansprekende omgeving voor onze bedrijven en de mensen die daar werken. En aan een aantrekkelijke plek om te bezoeken.

Door te investeren in cultuur zorgen we ervoor dat onze gemeente een plek is waar mensen graag willen wonen, elkaar ontmoeten, ondernemen en dragen we bij aan een plek die mensen graag bezoeken. De gemeente Ede groeit: in 2040 verwachten

we 140.000 inwoners in onze gemeente te hebben. Al deze inwoners moeten toegang hebben tot voldoende en passende culturele voorzieningen. Om dit te bereiken, hebben we de volgende doelstellingen met verschillende acties voor ogen.

(Fotograaf Isaac Owusu)

Doelstelling 2.1:

Het aanbod van culturele voorzieningen en de groei van het aantal inwoners is in balans

We versterken het vestigingsklimaat door het aanbod van culturele voorzieningen af te stemmen op de wensen en behoeften van onze inwoners. Dat doen we als gemeente niet alleen. Dat doen we samen met onze inwoners, dorpsraden, onze culturele partners en de Cultuurmakelaar. Zo zorgen we er samen voor dat het aanbod van culturele voorzieningen in de verschillende kernen in balans is. Een balans die past bij de groei van het aantal inwoners en de maatschappelijke opgaven van de gemeente Ede. We hebben er oog voor dat de behoeften kunnen verschillen voor de kernen en de wijken.

Op deze wijze blijven we ervoor zorgen dat de gemeente Ede een prettige plek is om te wonen. Dit verhoogt de tevredenheid en het welzijn van onze inwoners. Daarnaast maakt een goed cultureel aanbod de gemeente aantrekkelijk voor nieuwe inwoners, bedrijven en hun werknemers. Dit helpt bij het versterken van talent en investeringen. Ook draagt een divers cultureel aanbod bij aan recreatie en toerisme in onze gemeente en kan het de lokale economie stimuleren.

Door rekening te houden met de groei van het aantal inwoners en de maatschappelijke ontwikkelingen in de gemeente Ede dragen we bij aan een sterk cultureel aanbod, die duurzaam en toekomstbestendig is.

Acties

- 2.1.1 Samen met de gebiedsmanagers, de dorpsraden, de Cultuurmakelaar en Cultuur Forum stellen we een cultureel profiel op voor Ede stad en de dorpen. We inventariseren het culturele aanbod, de doelgroepen en hun behoeften en kijken wat er nodig is om het aanbod passend te maken. Deze opgehaalde informatie is belangrijke input voor de verdere uitwerking van de verschillende gebiedsprofielen vanuit de Omgevingsvisie¹.
We zullen gebruik maken van de belevingsgebieden die Veluwe breed worden gebruikt² Onder andere de Pure Veluwe gaat ook over kunst en natuur en is bijvoorbeeld in het gebiedsproces Otterlo een belangrijke aanknopingspunt voor de verdere ontwikkeling van deze kern.
- 2.1.2 De opgehaalde informatie uit actie 2.1.1 is belangrijke informatie die we als gemeente zullen gebruiken in het Normenkader³.
Het Normenkader voor Maatschappelijke Voorzieningen is een set van data en richtlijnen die we als gemeente gebruiken. We gebruiken deze om te bepalen welke en hoeveel culturele activiteiten en faciliteiten nodig zijn voor inwoners, op wijk- en kernniveau.
Het Normenkader gaat ook over de toegankelijkheid, aan de hand van het berekenen van de minimale en/of maximale afstand tot (culturele) voorzieningen. Dus naast welke en hoeveel culturele voorzieningen gaat het ook over locaties. Dit helpt ervoor te zorgen dat iedereen gelijkwaardige toegang heeft tot culturele voorzieningen, zoals musea, theaters en bibliotheken.

De gemeente Ede heeft sinds 2023 een Normenkader en wij willen dat de gegevens voor cultuur daarin actueel zijn. Daarmee zorgen we ervoor dat met het oog op de toekomstige groei van onze gemeente, we in voldoende mate rekening houden met de aanwezigheid van onze culturele faciliteiten.
- 2.1.3 We vragen aandacht voor de toegankelijkheid en bereikbaarheid van onze culturele voorzieningen in de verschillende kernen, zowel voor onze inwoners als onze bezoekers. Dat doen we onder andere door samenwerking met onze collega's

1 Voor meer informatie over de Omgevingsvisie: <https://www.ede.nl/in-de-gemeente-edel/omgevingswet/bekijk-de-ontwerp-omgevingsvisie>

2 <https://www.veluweop1.nl/wp-content/uploads/2022/11/Masterplan-Veluwse-Belevingsgebieden.pdf>

3 Het document Normenkader vindt u hier: <https://ede.raadsinformatie.nl/document/13733349/1#search=%22normenkader%22>

van Inclusie en Mobiliteit. Door gezamenlijk in te zetten op lobby richting partijen als Provincie Gelderland dragen we hieraan bij.

Doelstelling 2.2:

Versterken van onze culturele instellingen met (boven)regionale uitstraling

Een aantrekkelijk en goed afgestemd cultureel aanbod is niet alleen belangrijk voor onze inwoners, maar versterkt ook het imago van de gemeente voor bezoekers en helpt bij het aantrekken van bedrijven en kenniswerkers. Door samen te werken in de cultuursector en met bedrijven (zowel lokaal als regionaal), wordt aanbod beter afgestemd. Dit biedt kansen voor profilering, innovatie en meer samenwerking tussen ondernemers en bedrijven.

Binnen het culturele veld wordt op verschillende manieren samengewerkt. Dit gebeurt bijvoorbeeld via het Museum Overleg Ede (MOE), Cultura Erfgoed, de Belangenvereniging Amateurkunst Ede (BAK), het Platform Edese Kunstenaars (PEK) en het CultuurForum. Ook is er samenwerking met het bedrijfsleven. Daarnaast is de samenwerking met de Provincie Gelderland, Landsdeel Oost, de Cultuurregio Ede-Wageningen en de CultuurVallei belangrijk voor de positie van Ede in de regio en in het land. Daarom blijven we deze samenwerkingen voortzetten.

Acties

-
- 2.2.1 In samenwerking met onder meer het Ministerie van OCW, Provincie Gelderland en de omliggende gemeenten blijven we als hoofdstad van de FoodValley inzetten op regionale samenwerking en profilering (Cultuurregio en CultuurVallei) door het stimuleren van culturele samenwerking en regionale afstemming van het aanbod door de culturele instellingen.
-
- 2.2.2 Samen met het Museum Overleg Ede brengen we in kaart hoe kleine musea toekomstbestendig zijn en wat daarvoor nodig is. Dit is niet alleen belangrijk voor de musea zelf, maar ook voor Recreatie en Toerisme in onze gemeente: de beleefbaarheid van musea te vergroten. Wat is er nodig en hoe zorg je dat je vrijwilligers bindt en verbindt (koppeling met het algemene deel).
-
- 2.2.3 We stimuleren het culturele veld met de Cultuurprijs en de Stadsdichter.
-

Doelstelling 2.3:

Versterken van de verbinding tussen kunst en natuur

Met onze locatie midden op de Veluwe hebben we een unieke verbinding tussen kunst en natuur die we willen versterken. Zo maken we de Veluwe zichtbaar in ons cultureel aanbod, uitingen en activiteiten. Door kunst en natuur samen te brengen, creëren we een bijzondere ervaring voor onze inwoners. Onze gemeente wordt aantrekkelijker voor bezoekers. Dit kan leiden tot meer economische activiteit. Daarnaast kan het benadrukken van de natuurlijke schoonheid van de Veluwe door middel van kunst en cultuur mensen helpen de waarde van de natuur te begrijpen en te waarderen. Dit kan bijdragen aan een grotere betrokkenheid bij natuur.

De unieke verbinding tussen kunst en natuur draagt bij aan de herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van onze gemeente. Het benadrukt de waarde van onze natuurlijke omgeving en hoe deze kan inspireren tot creatieve uitingen. We werken samen met verschillende partners om deze visie te realiseren en zorgen ervoor dat kunst en natuur een centrale rol spelen in ons culturele beleid.

Acties

-
- 2.3.1 We gaan actief aan de slag met kunst in de openbare ruimte in de verschillende kernen van de gemeente Ede, samen met het culturele veld, Ede Marketing, Veluwe op 1 en team Toerisme & Recreatie. (Hier ligt een koppeling met actie 1.1.2)
-
- 2.3.2 Samen met het culturele veld gaan we actief op zoek naar vernieuwend aanbod van activiteiten die de verbinding van de natuur van het Edese landschap en cultuur kunnen profileren. Dit doen we in samenhang met het Uitvoeringsprogramma Toerisme & Recreatie van de Gemeente Ede. (Hier ligt een koppeling met actie 2.1.1)
-

Doelstelling 2.4:

Culturele hotspot

De Cultuurvisie beschrijft de ambitie van gemeente Ede als culturele hotspot van FoodValley. Cultuur valt op verschillende plekken binnen onze gemeente te beleven. In de Visie Ede Centrum 2030 wordt cultuur als belangrijke trekker voor het centrum van Ede Stad genoemd. Voor de doelstellingen die we als gemeente met Ede Centrum hebben is cultuur essentieel.

Verder sluiten we aan bij de uitwerking van de Omgevingsvisie in de verschillende gebiedsvisies⁴ om dit te concretiseren. Als voorbeeld noemen we het Stationskwartier (het gebied rond Station Ede-Wageningen). In de Visie Stationsomgeving worden vier kwadranten genoemd waar de komende jaren op cultureel gebied kansen liggen. Op het moment van schrijven ligt de aandacht vooral op het noordoostelijke kwadrant. Hier bevinden zich de FRISO kazerne, met Akoesticum, DE BASIS, Redrum, de Theaterfabriek en andere organisaties. Ook leveren 50PK en de Stingerbol in dit kwadrant een bijdrage aan de culturele programmering.

Daarnaast kijken we naar de mogelijke kansen aan de zuidzijde van het station, zoals bij de voormalige ENKA-fabriek. We kijken hoe verschillende projecten en kunstenaars in Ede elkaar kunnen helpen door samen te werken. We gaan de komende jaren een CultuurKwartier maken waar mensen kunnen wonen, cultuur beleven en ondernemen. Dit wordt een levendige plek met creatieve werkplekken, podia, musea en festivals. In het CultuurKwartier kunnen jong en oud, inwoners en bezoekers elkaar ontmoeten en de geschiedenis, het heden en de toekomst van Ede ervaren.

Acties

-
- 2.4.1 We geven gevolg aan de motie 'Cultuurkwartier Ede' (11 juli 2024). In het Ontwikkelplan Stationskwartier werken we actief aan het realiseren van cultuuraanbod en beleving voor een brede doelgroep.
-
- 2.4.2 Binnen de ruimtelijke ontwikkeling van gemeente Ede en de regio zoeken we samen met het culturele veld actief naar kansen om een (pop)podium te vestigen. Hierbij houden we rekening met de motie 'Toekomstbestendig Poppodium' van 11 juli 2024
-
- 2.4.3 We realiseren De Basis en versterken de samenwerking binnen Friso. En we werken aan de culturele invulling binnen de ontwikkeling van het Stationskwartier.
-

4 Als voorbeeld verwijzen we naar de Contourennotitie Ontwikkelkader Ede-Stad: https://www.ede.nl/fileadmin/ede.nl/Pdf-en/Contourennotitie_Ontwikkelkader_Ede-Stad.pdf

3. Makersklimaat

Wij stimuleren en faciliteren een integrale aanpak voor het makersklimaat. Onder 'makersklimaat' verstaan wij de omgeving en omstandigheden die cultuurmakers, professionele kunstenaars en culturele ondernemers nodig hebben om zich te ontwikkelen. Naast ontwikkelen draagt dit bij aan professionalisering en biedt dit mogelijkheden tot samenwerking in het creëren van kunst en cultuur.

In het creëren van een optimaal makersklimaat zien wij twee rollen voor de gemeente:

1. Stimuleren:

We stimuleren talentontwikkeling, ontmoeting en samenwerking ten behoeve van cultuurmakers en culturele ondernemers. Dit doen we door middel van de inzet van de Cultuurmakelaar. Ook dragen we bij aan kennisdeling door het organiseren van netwerkbijeenkomsten en andere activiteiten ten behoeve van de creatieve ontwikkeling en het cultureel ondernemerschap in gemeente Ede.

2. Faciliteren:

We dragen bij aan passende faciliteiten en middelen die nodig zijn voor makers en ondernemers om hun werk te kunnen uitvoeren. Denk hierbij aan betaalbare maak-, repetitie- en presentatieruimtes en financiële ondersteuning. In het Normenkader Maatschappelijke Voorzieningen, waarin de minimale afstand voor maatschappelijke voorzieningen wordt gedefinieerd, worden maakplaatsen voor cultuurmakers en culturele ondernemers meegenomen.

(fotograaf Studio Savan)

(fotograaf Studio Savan)

Doelstelling 3.1:

Stimuleren van talentontwikkeling

De basis van een bloeiend makersklimaat ligt bij de cultuurmakers en culturele ondernemers zelf. Talentontwikkeling in Ede is van alle leeftijden en daar zijn we trots op. Het kan gaan om jongeren die een vooropleiding volgen bij de Twentyfour Dance Education of om ouderen die deelnemen aan Rockin' Old School. Daarnaast ontwikkelen veel talentvolle makers zich individueel en/of in informele netwerken. Deze talenten zijn ook vaak autodidact en leren van elkaar, buiten het professionele circuit om.

De gemeente groeit; een groeiend aantal inwoners wil zich creatief ontwikkelen in de eigen omgeving. Door goede mogelijkheden voor talentontwikkeling te stimuleren, kan het klimaat voor makers meegroeien met de wensen van de inwoners van de gemeente Ede. Dit biedt de kans om de gemeente Ede te laten zien als een culturele hotspot en inspirerende plek, waardoor nieuwe talentvolle makers en groepen worden aangetrokken.

De komende jaren willen we talentontwikkeling voor iedereen in Ede toegankelijk en inclusief maken. Om dat te doen, willen we beter begrijpen welk talent er in Ede is, welke culturele ondernemers en organisaties actief zijn en wat de behoeften zijn voor de ontwikkeling van talent en cultureel ondernemerschap in Ede.

Acties

-
- 3.1.1 Samen met culturele en onderwijsorganisaties onderzoeken we waar behoefte is aan talentontwikkeling in Ede. We kijken waar talentontwikkeling plaatsvindt en of talenten in Ede blijven of naar andere steden gaan. Daarna zorgen we voor goede mogelijkheden (denk aan mentorschap, workshops, samenwerkingsprojecten, culturele evenementen), zodat jongeren zich in Ede kunnen ontwikkelen en professionaliseren. We voeren dit uit door zoveel mogelijk kansen voor talenten in Ede te creëren.
-
- 3.1.2 In samenwerking met de Cultuurmakelaar en het CultuurForum stimuleren en versterken we het culturele ondernemerschap van kunstenaars en talent door kennis te delen over de weg naar cultuurvakopleidingen, professionalisering, organisatie, sponsoring, subsidies, marketing en communicatie, netwerken etc.
-

- 3.1.3 Samen met de Cultuurmakelaar stimuleren we ontmoeting, kennisdeling en samenwerking tussen cultuurmakers, creatieve ondernemers, maakplaatsen, culturele organisaties, bedrijven en onderwijsinstellingen.
-
- 3.1.4 We initiëren projectsubsidies en netwerk- en kennisbijeenkomsten om samenwerking tussen makers en daarmee het makersklimaat te stimuleren.
-

Doelstelling 3.2:

Toegankelijk en betaalbare maakplaatsen faciliteren

Door zogenaamde maakplaatsen te faciliteren in de directe omgeving, wordt het culturele aanbod toegankelijker en komt er meer ruimte voor co-creatie. Hierdoor wordt het talent van en in Ede beter zichtbaar. We hebben vanuit het culturele veld de boodschap ontvangen dat er behoefte is naar voldoende toegankelijke en betaalbare maakplaatsen. Binnen de periode van dit Uitvoeringsprogramma willen wij deze behoefte faciliteren. Als gemeente willen we de specifieke behoeften in kaart brengen, zodat elk talent in Ede de kans krijgt om zich te ontwikkelen.

Er wonen en werken veel kunstenaars en culturele ondernemers in de gemeente Ede. Uit de gesprekken met het culturele veld komt naar voren dat er behoefte is aan meer en betere ruimtes dicht bij huis. Voorbeelden hiervan zijn betaalbare werkplaatsen (atelier of studio), expositieruimte, opslagruimte en flexplekken.

Het verbinden van vraag en aanbod voor betaalbare vaste of tijdelijke ruimte en het combineren van cultuur met andere maatschappelijke functies, zorgt voor ontwikkeling, experiment en ontmoeting. Dit bevordert sociale cohesie en nieuwe verbindingen. Om dit te realiseren, gaan we eerst in kaart brengen welke ruimtes er in Ede beschikbaar zijn, waar de behoefte van onze culturele partners en ondernemers ligt, wat geschikt is of aangepast kan worden en waar de gemeente mogelijk moet investeren in nieuwe ontwikkelingen.

Daarbij houden we voor ogen dat de behoeften per kern kunnen verschillen. We komen met een voorstel hoe we dit in de gemeente Ede willen realiseren. En met dat plan zal ook een financiële claim volgen.

Acties:

- 3.2.1 We brengen het volgende in kaart:
- a. De behoefte aan maak- en broedplaatsen. Hierbij nemen we de eerder door het culturele veld genoemde behoeftes mee:
 - een multi-inzetbaar cultuurgebouw waar culturele organisaties, professionals en amateurs kunnen samenwerken;

- een fysieke plek voor jonge makers;
- expositieruimtes en makershub voor (jonge) kunstenaars (ook na mbo/hbo), voor verbinding onderling en voor de verbindingen jongerenpodia en scholen;
- aantrekkelijke broedplaatsen, ook voor kleine initiatieven;
- een centrale plek waar cultuurmakers en beginnende cultuurdeelnemers elkaar kunnen ontmoeten, leren en samenwerken;
- de betaalbaarheid van de maak- en broedplaatsen.

Ook onderzoeken we welke makers en ondernemers interesse hebben om deze te ontwikkelen.

- b. Een helder overzicht van beschikbare culturele ruimtes, inclusief commerciële en gemeentelijke opties en de bijbehorende voorwaarden. Hierbij nemen we ook bestaande, of in ontwikkeling zijnde ontmoetingsplekken en inlooplocaties mee
- c. De kansen en mogelijkheden voor culturele invulling bij leegstandsbeheer van panden in bijvoorbeeld Ede Centrum of in andere kernen. We kijken hoe we het aanbod van (tijdelijke) maakruimtes effectief kunnen communiceren met het culturele veld.
- d. De 'witte vlekken', zoals gebieden waar behoefte is aan maak- en broedplaatsen of waar ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden. We werken aan de fysieke invulling van deze gebieden met culturele maakplaatsen, bijvoorbeeld binnen de gebiedsontwikkelingen vanuit de Omgevingsvisie.

-
- 3.2.2 We faciliteren een makersnetwerk. Dit worden diverse vormen van verbinding voor makers en talenten om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. We denken aan een online platform, fysieke ontmoetingsplaatsen (bijeenkomsten, workshops), lokale creatieve hubs waar makers en talenten toegang hebben tot werkruimtes, materialen en expertise.
-
- 3.2.3 Mede op basis van wat is opgehaald bij actie 3.2.1, passen we voor toekomstige ontwikkelingen op dorps- en wijkniveau maakplaatsen in, in het bestaande Normenkader van de Gemeente Ede (m2). En we sluiten aan op de diverse gebiedsontwikkelingen om te werken aan het creëren van aantrekkelijke broedplaatsen, ook voor kleine initiatieven.
-
- 3.2.4 In samenwerking met de gemeentelijke afdeling Vastgoed stellen we kaders op voor vragen uit het culturele veld over huisvesting. We maken dus transparant wanneer ruimtes wel of niet door de gemeente kunnen worden verhuurd of in gebruik gegeven. We hebben hierbij oog voor organisatie en regie op ruimtes.
-
- 3.2.4 We stimuleren de samenwerking tussen sport en cultuur door middel van meer openbare oefenruimtes en urban arts faciliteiten.
-

4. Cultuurparticipatie

Cultuurparticipatie is het actief meedoen aan cultuur in de vrije tijd (dus buitenschools) van jong tot oud. Het bestaat uit lessen, activiteiten en/of presentaties die buiten schooltijd plaatsvinden op gebied van bijvoorbeeld muziek, dans, zang, theater en beeldende kunst. De lessen of activiteiten vinden plaats op individuele basis, bij gesubsidieerde of particuliere scholen of bij verenigingen.

Cultuurparticipatie is belangrijk voor onze inwoners omdat dit zorgt voor zelfontplooiing, ontspanning, plezier en verbinding met anderen. Het biedt iedereen de kans om mee te doen, ongeacht leeftijd of achtergrond. Zo maken we samen onze gemeenschap sterker en levendiger.

We willen ervoor zorgen dat cultuur voor iedereen in onze gemeente toegankelijk en dichtbij is. En dat cultuur helpt bij het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Want het beoefenen van cultuur draagt bij aan de mentale, sociale en fysieke gezondheid van onze inwoners. We richten ons in deze pijler op het behouden en het versterken van de cultuurparticipatie in onze gemeente.

We hebben hierbij speciaal aandacht voor jongeren. Door zelf mee te doen aan culturele activiteiten kunnen jongeren kennismaken met cultuur en hun culturele smaak en identiteit ontwikkelen. Daarnaast draagt het bij aan hun

sociale ontwikkeling en mentale gezondheid. Veel jongeren doen aan kunstbeoefening in de vrije tijd, maar vinden weinig aansluiting van het bestaande aanbod op hun interesses. De huidige generatie jongeren zoekt zelf vaak haar inspiratie op het internet; tutorials over het maken van filmpjes, het leren breakdance moves van elkaar, zelf kleding maken voor een LARP-event, het ritmisch voordragen van een gedicht. Veel jongeren beoefenen ook kunst samen met anderen. Om succesvol aanbod voor jongeren te realiseren is het belangrijk om activiteiten te ontwikkelen die aansluiten bij de belevingswereld en behoeften van deze doelgroep. Daarnaast is het van belang dat de activiteiten voor een deel plaatsvinden op plekken waar jongeren samen kunnen komen, zoals oefenruimtes en creatieve hubs.

Naast het versterken van de sociale samenhang, wordt kunst en cultuur steeds vaker gebruikt om andere belangrijke thema's te ondersteunen. Denk bijvoorbeeld aan cultuur als middel in het brede sociale domein.

(Fotograaf Martine Spijksma)

Doelstelling 4.1:

We behouden en versterken de aanbieders van cultuurparticipatie

We blijven het beoefenen en het ervaren van kunst en cultuur in de vrije tijd ondersteunen, omdat we cultuurparticipatie belangrijk vinden. Voldoende cultuurparticipatie kan alleen met een sterke amateurkunstsector. Het ondersteunen en versterken van deze sector is één van onze doelstellingen. Dat zullen we enerzijds via passende subsidies doen, en anderzijds via het weerbaarder en veerkrachtiger maken van deze sector.

Acties:

- 4.1.1 We passen de subsidiestructuur aan op de Cultuurvisie om de subsidies cultuurparticipatie doelgericht en stimulerend in te zetten. Hierbij hebben we oog voor verbindingen en samenwerkingen. Dit sluit aan op actie 1.3.2.
- 4.1.2 We zetten in op een vitale cultuursector en ondernemerschap. De Cultuurmakelaar ondersteunt de amateurkunstverenigingen, cultuurmakers, kunstenaars en anderen door middel van kennisdeling over subsidies, mogelijke samenwerkingspartners etc. En door het bevorderen van de zichtbaarheid van het aanbod het delen van kennis en het verbeteren van deskundigheid. Hierbij nemen we suggesties van het culturele veld mee zoals samenwerking tussen Muziekplein en amateurkunstverenigingen, en samenwerking met buurthuizen.

Doelstelling 4.2:

Een aantrekkelijk en toegankelijk vrijetijdsaanbod voor alle inwoners

We zetten in op een aantrekkelijk, divers en toegankelijk vrijetijdsaanbod voor onze inwoners. Dit doen we zodat het aanbod past bij de wensen en behoeften van de verschillende groepen en culturen in onze gemeente. We bevorderen het cultuuraanbod in onze verschillende kernen, zodat het aansluit bij wat inwoners willen en nodig hebben. Dit draagt bij aan sociale samenhang, positieve gezondheid, gelijke kansen, en een gevoel van trots en verbondenheid binnen onze gemeente.

De gemeente Ede heeft meerdere kernen. Elke kern heeft haar eigen identiteit en ontwikkeling. Een aantrekkelijk en toegankelijk vrijetijdsaanbod is geen 'one size fits all' aanpak. Wij zullen samen met de amateurkunstsector, de dorpsraden, de cultuurmakelaar en de gebiedsmanagers komen tot een aanpak die past bij de betreffende kern. Hierin vinden we het belangrijk om nieuwe inwoners en bestaande inwoners via cultuur met elkaar te verbinden.

Aandachtspunt hierbij is ook dat het aanbod financieel toegankelijk is. We denken hierbij aan het aanhaken van culturele activiteiten op de meedoen-regelingen van de gemeente Ede (vanaf 2026 wordt dit de Stadspas).

Acties:

-
- 4.2.1 We brengen ons beschikbare culturele aanbod in kaart. Evenals wat de wensen en behoeften zijn en waar er nog tekortkomingen of een afstand tot voorzieningen zijn. Hierbij letten we ook op specifieke doelgroepen, zoals jongeren, mensen met een beperking, minima, ouderen etc. We nemen hier de aanbevelingen van het culturele veld mee: Hoe bind je jongeren met ambities en talent? Let op talentontwikkeling voor jongeren met een migratieachtergrond? En: verbind kunst met zorg. Ook het leggen van verbindingen tussen kinderen, jongeren en ouderen is hierin belangrijk.
-
- 4.2.2 We stimuleren alle inwoners van Ede, jong en oud om hun culturele talent te ontwikkelen. Dat doen we met behulp van de herijking van de subsidieregeling waardoor we ruimte creëren voor het stimuleren van bewegingen zoals jongerencultuur, ouderenparticipatie en in het bereiken van diverse doelgroepen. Daarbij zetten we, mede op verzoek van het veld, actief in op verbinding en hebben we aandacht voor intergenerationele cultuurparticipatie.
-
- 4.2.3 Door inzet van de Cultuurmakelaar bieden we begeleiding en coaching voor cultuuraanbieders die zich willen ontwikkelen in kennis over subsidies, ondernemerschap, PR en communicatie. Ook richten we ons hierbij op het bereiken van specifieke doelgroepen. Hier zit een sterke link met Malkander en ENVO (Edes Netwerk Vrijwillige Ondersteuning).
-
- 4.2.4 We zetten in op een goede samenwerking en afstemming tussen cultuur en andere gebieden. Denk hierbij aan sport, evenementen, zorg en welzijn. Dit doen we binnen de gemeente en het werkveld. Hierbij werken we samen met de Cultuurmakelaar.
-
- 4.2.5 We zetten in op het zichtbaar maken van cultureel aanbod: organisaties kunnen deelnemen aan de SAM Schoololympiade.
-

(Fotograaf Mevrouw Kiek)

(Fotograaf Mevrouw Kiek)

Doelstelling 4.3:

Inzet van cultuur als middel bij maatschappelijke vraagstukken

- 4.3.1 Cultuur draagt bij aan een inclusieve samenleving:
- We maken een inventarisatie van kwetsbare doelgroepen en gemeentelijke opgaven in Ede (nulmeting), waarbij we onderzoeken welk cultureel aanbod hierop aansluit en op welke manier deze groepen kunnen deelnemen aan cultuur, of wat daarvoor nodig is.
-
- 4.3.2 In samenwerking met Cultuur Oost en de Cultuurmakelaar delen we kennis met het culturele veld over hoe ze de Code Culturele Diversiteit en Inclusie kunnen toepassen. Deze code geeft ook aan hoe het culturele aanbod verder toegankelijk gemaakt kan worden voor kwetsbare doelgroepen en hoe deze doelgroep nog beter bereikt kan worden.
-
- 4.3.3 Binnen de nieuwe subsidieregeling nemen we de Code Diversiteit en Inclusie op en zetten we projectsubsidie in voor projecten, die gericht zijn op diversiteit en inclusie.
-
- 4.3.4 Cultuur draagt bij aan de positieve gezondheid en preventie:
- We zetten in op een effectieve, duurzame samenwerking en afstemming tussen de domeinen cultuur, zorg en welzijn. Dit doen we door middel van een samenwerkingsagenda en gezamenlijke projectsubsidie op te stellen.

We faciliteren ontmoeting en kennisdeling ten behoeve van de samenwerking tussen de domeinen cultuur, zorg en welzijn.

We zetten de Cultuurmakelaar in om de vraag vanuit maatschappelijke opgaven, organisaties en verschillende doelgroepen op te halen en om het culturele veld met mogelijke partners binnen zorg en welzijn te verbinden en gezamenlijke projecten aan te jagen.

5. Cultuureducatie

Cultuureducatie is belangrijk voor de ontwikkeling en persoonlijke groei van kinderen en jongeren. Het leert hen om samen te werken, problemen op te lossen en kritisch te denken. Door deel te nemen aan culturele activiteiten, zoals muziek, theater, dans en beeldende kunst, kunnen zij hun creativiteit en expressie ontwikkelen. Dit helpt hen om zelfvertrouwen op te bouwen en hun eigen identiteit te vormen.

Daarom is het belangrijk dat cultuureducatie voor iedereen toegankelijk is en dat er een divers aanbod is. Een aanbod dat aansluit bij de interesses en behoeften van alle kinderen

en jongeren. We willen het aanbod van de binnenschoolse cultuureducatie versterken en verbinden door het aanbod zichtbaarder en toegankelijker te maken.

Doelstelling 5.1:

Verbreding en versterking van het aanbod cultuureducatie op scholen.

Kinderen en jongeren maken op school en daarbuiten kennis met en ervaren kunst, cultuur en erfgoed. We zetten in op cultuureducatie op meer scholen en hebben aandacht voor het Verhaal van Ede.

De eerste keer dat kinderen bewust kennismaken met kunst en cultuur is vaak op school. De gemeente vindt het belangrijk dat alle leerlingen deze kans krijgen. Daarom wil de gemeente cultuureducatie op alle scholen in Ede aanbieden, passend bij de identiteit en mogelijkheden van de school. Tot en met 2028 helpt de gemeente mee met het mogelijk maken van het Rijksprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). De gemeente wil dat meer scholen meedoen aan dit programma en streeft naar een stijging van het deelnamepercentage van 80% naar 85%.

(Fotograaf Valerie Spanjers)

(Fotograaf Jan Snel)

Uit de evaluatie is gebleken dat het doel rond Het Verhaal van Ede over cultuurgeschiedenis nog niet helemaal is bereikt. Binnen het programma CmK wordt hier wel aan gewerkt door de scholen. Toch kiezen leerkrachten nog niet zo vaak voor deze lessen in vergelijking met lessen over theater, dans of beeldende kunst. Voor de nieuwe periode CmK (2025-2028) heeft Cultura daarom besloten om erfgoedlessen te ontwikkelen voor de omgeving of het dorp waar de school staat. Ook gaan ze samenwerken met lokale erfgoedinstellingen. Samen met de afdeling Erfgoed zullen we de resultaten voor Het Verhaal van Ede blijven volgen.

Cultuureducatie draagt onder meer bij aan mentale gezondheid, de ontwikkeling van de eigen identiteit en het creatief vermogen. Om dit te ondersteunen, om jongeren beter te bereiken en te bedienen met passend aanbod willen we ook meer cultuureducatie aanbieden aan het voortgezet, middelbaar en hoger beroepsonderwijs; samen met het culturele veld. We willen een divers, passend en toegankelijk aanbod van cultuureducatie voor alle scholen en zorgen dat dit aanbod goed zichtbaar is.

Door het CmK programma uit te breiden, kunnen we de gemeente Ede beter zichtbaar maken. Daarom willen we meer samenwerken met het Kröller-Müller Museum. We willen ervoor zorgen dat scholen makkelijker toegang hebben tot educatieve activiteiten. Dit helpt om een breder publiek te bereiken, zowel binnen als buiten onze gemeente.

Acties:

-
5.1.1	De gemeente blijft deelnemen aan het meerjarig CmK-programma en breidt het percentage deelnemende basisscholen uit van 80% naar 85%.
-
5.1.2	Cultuureducatie zal worden uitgebreid naar (speciaal) voortgezet onderwijs, MBO en HBO.
-
5.1.3	We verbinden kunst meer met geschiedenis (onze musea vervullen hier ook een rol in). Het Verhaal van Ede wordt verteld door middel van: - het CmK-programma; - het educatieve aanbod van musea en erfgoedorganisaties in de gemeente Ede.
-
5.1.4	De samenwerking met het Kröller-Müller Museum wordt geïntensiveerd.
-

Doelstelling 5.2:

Actieve verbindingen tussen het aanbod cultuureducatie binnenschools en buitenschools.

Culturele organisaties werken steeds vaker samen met scholen. Ze bieden niet alleen cultuureducatie aan binnen school maar ook buiten school. De buitenschoolse activiteiten vallen onder de cultuurparticipatie. De evaluatie en sessies met het veld wezen uit dat verbinding tussen het binnen- en buitenschoolse aanbod beter kan. Bijvoorbeeld dat leerlingen die op school voor het eerst saxofoon hebben gespeeld bij het Leerorkest of de Doe Maar Mee Band, na afloop kunnen doorleren binnen een harmonie of fanfare. Na deze kennismaking met cultuur melden sommige leerlingen zich aan voor lessen of activiteiten bij deze organisaties. De gemeente Ede wil deze samenwerking verder stimuleren en cultuureducatie verder uitbreiden bij culturele voorzieningen. Ook willen we dit aanbod meer zichtbaar en toegankelijk maken.

Acties:

- 5.2.1 Samen met culturele partners en de Cultuurmakelaar leggen we verbindingen tussen cultuureducatie binnen en buiten school. We zetten erop in dat zowel cultuurmakers als scholen weten waar ze elkaar kunnen vinden.
- 5.2.2 We zullen gaan inzetten op het toegankelijk maken van binnen- en buitenschools cultuuraanbod, door:
- leerlingen te stimuleren naar open dagen van cultuur te gaan;
 - cultuureducatie te verbinden aan podia en ruimtes om dit te presenteren;
 - educatie en kunstenaars samen te brengen;
 - het opstellen van een cultuur-educatieve routekaart / overzicht van buitenschoolse educatieplekken voor scholen;
 - promotie van aanbod/activiteiten bundelen en in een soort nieuwsbrief naar de scholen;
 - voldoende middelen om meer mensen met een beperking te kunnen faciliteren.

Doelstelling 5.3:

In stand houden en versterken van de bibliotheek in de gemeente Ede

De bibliotheek is een belangrijke plek in de samenleving. Het is een plek waar mensen elkaar ontmoeten, informatie vinden, inspiratie opdoen en leren. De afgelopen jaren is er steeds meer aandacht voor culturele activiteiten in de bibliotheek. Veel schoolklassen bezoeken een van de vestigingen. De Rijksoverheid en de gemeente hebben samen geïnvesteerd in het verbeteren van de bibliotheken in Otterlo en Bennekom. De komende jaren zal de gemeente kijken naar een goede spreiding en afstand van de verschillende vestigingen.

Het ministerie van OCW heeft in 2022 een wijziging van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorziening (WSOB) aangekondigd. De nieuwe wet is op dit moment in ontwikkeling. Naar verwachting gaat de wetswijziging, na goedkeuring door het parlement, in 2026 van kracht. De wetswijziging houdt in dat de gemeente een zorgplicht heeft voor een toegankelijke bibliotheekvoorziening in de buurt. De bibliotheek behoort volgens de huidige WSOB te voldoen aan vier functies:

- kennis en informatie beschikbaar stellen;
- mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en educatie;
- stimuleren om te lezen;
- ontmoetingen en debatten organiseren en mensen laten kennismaken met kunst en cultuur.

De gemeente zal dit betalen via het Gemeentefonds. Met de aanstaande wetswijziging en zorgplicht wordt van de gemeente verwacht dat we samen met de bibliotheek een Meerjarenplan Zorgplicht Bibliotheekwerk maakt. Dit inclusief een plan voor de financiering. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de demografische aspecten en lokale maatschappelijke opgaven.

Acties:

-
5.3.1	Inwoners op educatieve wijze kennis laten maken met kunst en cultuur door toegankelijke bibliotheekvoorzieningen, inclusief Taalhuis en IDO in samenwerking met Cultura.
-
5.3.2	De gemeente stelt een integrale kilometernorm vast voor de bibliotheek.
-

6. Planning en financiën

Planning

In dit deel van het Uitvoeringsprogramma staat wanneer we welke actie gaan uitvoeren.

We noemen hieronder per onderdeel de doelstelling en de acties. De acties geven we voor de overzichtelijkheid kort weer.

De uitgebreide beschrijving heeft u immers hierboven in de voorgaande hoofdstukken kunnen lezen.

De kolom 'Wanneer' is verdeeld over de jaren 2025, 2026, 2027 en 2028. Dit is de tijdsspanne van dit Uitvoeringsprogramma. Met een X is aangegeven in welk jaar de actie wordt

opgepakt en uitgevoerd. Het spreekt voor zich dat wanneer er in meerdere jaarvakken een X staat, we verwachten dat de uitvoering van die actie zich over meerdere jaren zal uitstrekken.

Een aantal acties zullen we niet alleen als gemeente oppakken, maar samen met onze partners. In de kolom 'Met wie' staan deze partners genoemd. Met 'Culturele veld' bedoelen we (individuele) spelers uit het culturele veld, die eerder in sessies hebben aangegeven graag op betreffende acties mee te willen doen.

1. Algemeen		Wanneer				Met wie
Doelstelling	Actie	2025	2026	2027	2028	
1.1 Zichtbaar en vindbaar maken van het culturele aanbod voor onze inwoners en bezoekers, en voor onze cultuuraanbieders	1.1.1 We ontwikkelen een communicatiestrategie gericht op: - Inwoners en bezoekers - Culturele veld - Gemeenteraad en voeren deze uit.	X	X	X	X	Dorpsraden CultuurForum Cultuurmakelaar Culturele veld
	1.1.2 We gebruiken actief de openbare ruimte om de culturele sector zichtbaar te maken.		X	X	X	
	1.1.3 We onderzoeken de mogelijkheden voor een online platform en maken een keuze voor gebruik			X		
1.2 Bijdragen aan de verdere professionalisering van cultuuraanbieders in gemeente Ede	1.2.1 Kennisdeling: het organiseren van sessies waarin informatie delen en ontmoeting centraal staat.	X	X	X	X	CultuurForum Cultuurmakelaar
	1.2.2 Versterken van het ondernemerschap bij kunstenaars en cultuuraanbieders.		X	X	X	
	1.2.3 Ondersteuning van vrijwilligers binnen (kleine) culturele organisaties		X	X	X	CultuurForum Cultuurmakelaar

1. Algemeen		Wanneer				Met wie
Doelstelling	Actie	2025	2026	2027	2028	
1.3 Herijken van het subsidiebeleid	1.3.1 Analyse van effectiviteit, verdeling en toegankelijkheid van middelen.	X				
	1.3.2 De bestaande subsidieregeling omzetten in een nieuwe subsidieregeling.		X			CultuurForum Cultuurmakelaar
	1.3.3 We zorgen voor duidelijke en transparante communicatie over het aanvragen van subsidies.		X	X		
	1.3.4 We verkennen de mogelijkheden tot meerjarige subsidies en komen bij de raad terug met een informerende memo.			X		
1.4 Inzetten op verdere verbinding en samenwerking met het culturele veld in gemeente Ede	1.4.1 We geven gevolg aan de motie M.02 D66 e.a. en formaliseren de rol van het CultuurForum	X	X			CultuurForum
	1.4.2 Continueren en versterken van de huidige inzet van de Cultuurmakelaar.	X	X			Cultuurmakelaar
	1.4.3 Advies ophalen bij overkoepelende organisaties die het veld representeren.		X	X	X	
1.5 Het Team Cultuur werkt nauwer samen met Erfgoed en Archief en we ondersteunen het continueren van het erfgoedbeleid	1.5.1 Samen met de collega's van Erfgoed en Archief werken we aan het documenteren, bewaren en delen van deze culturele identiteit door het ondersteunen van erfgoed activiteiten.	X	X	X	X	
	1.5.2 In samenwerking met Erfgoed, de musea en erfgoedinstellingen brengen we door middel van cultuureducatie rondom scholen Het Verhaal van Ede verder.	X	X	X	X	Cultura Erfgoed
	1.5.3 We verzamelen informatie over immaterieel erfgoed in gemeente Ede.			X		

2. Vestigingsklimaat		Wanneer				Met wie
Doelstelling	Actie	2025	2026	2027	2028	
2.1 Aanbod van culturele voorzieningen en groei van het aantal inwoners is in balans	2.1.1 We stellen een cultureel profiel op voor de verschillende kernen in gemeente Ede.		X			Gebiedsmanagers Dorpsraden Cultuurmakelaar CultuurForum
	2.1.2 De opgehaalde informatie uit de eerste actie is belangrijke informatie die we als gemeente zullen gebruiken in het Normenkader en de actualisatie daarvan.			X		
	2.1.3 We vragen aandacht voor de toegankelijkheid en bereikbaarheid van onze culturele voorzieningen in de verschillende kernen, zowel voor onze inwoners als onze bezoekers.	X	X	X	X	
2.2 Versterken van onze culturele instellingen met (boven)regionale uitstraling	2.2.1 We blijven inzetten op regionale samenwerking en profilering om de culturele instellingen en hun aanbod beter af te stemmen ten behoeve van de regionale uitstraling.	X	X	X	X	Regio FoodValley Provincie Gelderland Cultuurregio CultuurVallei
	2.2.2 We brengen in kaart hoe kleine musea toekomstbestendig zijn en wat daarvoor nodig is.	X	X	X	X	Museum Overleg Ede
	2.2.3 We stimuleren het culturele veld met de Cultuurprijs en de Stadsdichter.	X	X	X	X	
2.3 Versterken van de verbinding tussen kunst en natuur	2.3.1 We gaan actief aan de slag met kunst in de openbare ruimte in de verschillende kernen van de gemeente Ede		X	X		Culturele veld Dorpsraden Ede Marketing Team Recreatie & Toerisme gemeente Ede
	2.3.2 We gaan actief op zoek naar vernieuwend aanbod van activiteiten die de verbinding van de natuur van het Edese landschap en cultuur kunnen profileren.			X	X	Culturele veld
2.4 Culturele hotspot	2.4.1 We geven gevolg aan de motie 'Cultuurkwartier Ede' (11 juli 2024).	X	X			
	2.4.2 Binnen de ruimtelijke ontwikkeling van gemeente Ede en de regio zoeken we naar kansen om een (pop)podium te vestigen. Hierbij houden we rekening met de motie 'Toekomstbestendig Poppodium' van 11 juli 2024.	X	X	X		Culturele veld
	2.4.3 We realiseren De Basis en versterken de samenwerking binnen Friso. En we werken aan de culturele invulling binnen de ontwikkeling van het Stationskwartier.	X	X	X	X	

3. Makersklimaat		Wanneer				Met wie	
Doelstelling	Actie	2025	2026	2027	2028		
3.1 Stimuleren van talentontwikkeling	3.1.1 We onderzoeken waar behoefte is aan talentontwikkeling in Ede.		X			Culturele veld Onderwijsinstellingen Cultuurmakelaar	
	3.1.2 We stimuleren en versterken het culturele ondernemerschap van kunstenaars en talent door kennis te delen.		X	X	X	Cultuurmakelaar CultuurForum	
	3.1.3 We stimuleren ontmoeting, kennisdeling en samenwerking tussen cultuurmakers, creatieve ondernemers, maakplaatsen, culturele organisaties, bedrijven en onderwijsinstellingen.		X	X	X	Cultuurmakelaar	
	3.1.4 We initiëren projectsubsidies en netwerk- en kennisbijeenkomsten om samenwerking tussen makers te stimuleren.			X	X	X	Culturele veld Cultuurmakelaar
3.2 Toegankelijke en betaalbare maakplaatsen faciliteren	3.2.1 We brengen het volgende in kaart: a) de behoefte aan maak- en broedplaatsen. Ook onderzoeken we welke makers en ondernemers interesse hebben om deze te ontwikkelen; b) een helder overzicht van beschikbare culturele ruimtes, incl. commerciële en gemeentelijke opties en de bijbehorende voorwaarden; c) de kansen en mogelijkheden voor culturele invulling bij leegstandsbeheer van panden in bijvoorbeeld Ede Centrum of in andere kernen; d) de witte vlekken, zoals gebieden waar behoefte is aan maak- en broedplaatsen of waar ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden.	X	X			Dorpsraden Cultura Culturele veld	
	3.2.2 We faciliteren een makersnetwerk.			X	X		
	3.2.3 Voor toekomstige ontwikkelingen op dorps- en wijkniveau passen we maakplaatsen in, in het bestaande Normenkader van de gemeente Ede (m2)			X	X		Culturele veld Dorpsraden Cultura
	3.2.4 We stellen kaders op voor vragen uit het culturele veld over huisvesting.	X	X				Team Vastgoed gemeente Ede Cultuurmakelaar Ede Marketing
	3.2.5 We stimuleren de koppeling tussen sport en cultuur door middel van meer openbare oefenruimtes en urban arts faciliteiten.	X	X				Culturele veld

4. Cultuurparticipatie		Wanneer				Met wie
Doelstelling	Actie	2025	2026	2027	2028	
4.1 We behouden en versterken de aanbieders van cultuurparticipatie	4.1.1 We passen de subsidiestructuur aan op de Cultuurvisie om de subsidies cultuurparticipatie doelgericht en stimulerend in te zetten.	X	X			
	4.1.2 We zetten in op een vitale cultuursector en ondernemerschap.		X	X	X	Cultuurmakelaar CultuurForum
4.2 Een aantrekkelijk en toegankelijk vrijetijdsaanbod voor alle inwoners	4.2.1 We brengen ons beschikbare culturele aanbod in kaart. Evenals wat de wensen en behoeften zijn en waar er nog tekortkomingen of een afstand tot voorzieningen zijn.		X			Culturele veld Dorpsraden Cultura Omroep Ede
	4.2.2 We stimuleren alle inwoners van Ede, jong en oud om hun culturele talent te ontwikkelen.	X	X	X	X	
	4.2.3 Begeleiding en coaching voor cultuuraanbieders op het gebied van subsidies, ondernemerschap, PR en communicatie en het bereiken van specifieke doelgroep.		X	X	X	Cultuurmakelaar
	4.2.4 We zetten in op goede samenwerking en afstemming tussen cultuur en andere gebieden, zoals sport, evenementen, zorg en welzijn, binnen de gemeente en het werkveld.	X	X	X	X	Cultuurmakelaar Omroep Ede Buurt Ede en Veldhuizen
	4.2.5 We zetten in op het zichtbaar maken van cultureel aanbod organisaties kunnen deelnemen aan de SAM Schoololympiade.			X	X	X
4.3 Inzet van cultuur als middel bij maatschappelijke vraagstukken	4.3.1 Cultuur draagt bij aan een inclusieve samenleving.		X	X	X	
	4.3.2 We delen kennis met het culturele veld over hoe ze de Code Culturele Diversiteit en Inclusie kunnen toepassen.			X	X	Cultuur Oost Cultuurmakelaar
	4.3.3 Binnen de nieuwe subsidieregeling nemen we de Code Diversiteit en Inclusie op en zetten we projectsubsidie in voor projecten, die gericht zijn op diversiteit en inclusie.	X	X			
	4.3.4 Cultuur draagt bij aan de positieve gezondheid en preventie.	X	X	X	X	

5. Cultuureducatie		Wanneer				Met wie
Doelstelling	Actie	2025	2026	2027	2028	
5.1 Verbreiding en versterking van het aanbod cultuureducatie op scholen	5.1.1 De gemeente blijft deelnemen aan het meerjarig CmK-programma en breidt het percentage deelnemende basisscholen uit van 80% naar 85%.	X	X	X	X	
	5.1.2 Cultuureducatie zal worden uitgebreid naar (speciaal) voortgezet onderwijs, MBO en HBO.			X	X	
	5.1.3 We verbinden kunst meer met geschiedenis.		X	X		Museum Overleg Ede Erfgoedverenigingen en-organisaties
	5.1.4 De samenwerking met het Kröller-Müller Museum wordt geïntensiveerd.	X	X	X	X	Kröller-Müller Museum
5.2 Actieve verbindingen tussen het aanbod cultuureducatie binnenschools en buitenschools.	5.2.1 We leggen actief verbindingen tussen cultuureducatie binnen en buitenschool.		X	X	X	Culturele veld Cultuurmakelaar Dorpsraad Cultura Erfgoed Archief
	5.2.2 Inzetten op het toegankelijk maken van binnen- en buitenschools cultuur aanbod.		X	X		Culturele veld Cultura Erfgoed Cultuurmakelaar
5.3 In stand houden en versterken van de bibliotheek in de gemeente Ede	5.3.1 Inwoners op educatieve wijze kennis laten maken met kunst en cultuur door toegankelijke bibliotheekvoorzieningen, inclusief Taalhuis en IDO in samenwerking met Cultura.		X	X	X	Cultura
	5.3.2 De gemeente stelt een integrale kilometernorm vast voor de bibliotheek.			X		

Financiën

De kosten gemoeid met de uitvoering van de Cultuurvisie worden gedekt binnen de huidige begroting inclusief de middelen die zijn toegekend in de Perspectiefnota 2025-2028 voor het programma cultuur en voorzieningen.

De dekking van het Uitvoeringsprogramma 2025 - 2028 komt uit de volgende onderdelen:

1. Bestaand activiteitenbudget Cultuur
2. Budget Uitvoeringsprogramma Cultuurvisie
3. Ontvangen Rijksmiddelen voor Cultuur-educatie met Kwaliteit en brede SPUK regeling (Gezond en Actief Leven Akkoord)
4. Reguliere uren bij o.a. Cultuur en de Cultuurmakelaar

Met het vaststellen van de Cultuurvisie is behoefte aan een daarbij passend subsidiebeleid. In de periode 2025 - 2026 worden de huidige subsidieregelingen van Cultuur herijkt om passend te maken op de Cultuurvisie en het Uitvoeringsprogramma.

Het college van burgemeester en wethouders gaat aan de slag met het uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma 2025 - 2028 en dat kan leiden tot voorstellen bij een van de P&C-producten.

